

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO), nadat het hem bij brief van 25 mei 2007 had verzocht binnen 21 dagen de achterstallige kinderalimentatie aan zijn ex-echtgenote en twee dochters over te maken, pas op 20 juni 2007 aan zijn advocaat heeft laten weten niet in te kunnen stemmen met diens verzoek van 31 mei 2007 om opschorting van het incasso van de door verzoeker verschuldigde kinderalimentatie. Dit terwijl het LBIO op 18 juni 2007 de inning van de kinderalimentatie heeft overgenomen.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Verzoeker is gehuwd geweest met mevrouw V. Uit dit huwelijk zijn twee dochters en een zoon geboren. Bij beschikking van 26 juni 2003 werd door de rechter bepaald dat verzoeker vanaf de dag dat de beschikking zou zijn ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand een bedrag ad € 225 aan alimentatie per kind moest betalen.

2. Bij brief van 25 mei 2007 deelde het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) verzoeker mee dat zijn ex-echtgenote het LBIO had verzocht de inning van de alimentatie over te nemen. De aanleiding hiervoor was dat verzoeker zijn betalingsverplichting niet of niet voldoende zou nakomen. De achterstand in betaling had met name betrekking op de periode vanaf april 2007. In de brief verzocht het LBIO verzoeker binnen 21 dagen kopieën van bankafschriften toe te zenden indien hij van mening was dat hij geen betalingsachterstand had. In het geval er wel sprake was van een achterstand, diende verzoeker het achterstallige bedrag binnen 14 dagen rechtstreeks aan zijn ex-echtgenote te betalen en het betalingsbewijs aan het LBIO toe te zenden. Er zou tot inning van de bijdrage worden overgegaan, indien de bewijsstukken niet binnen de gestelde termijn van 21 dagen zouden worden ontvangen. In dat geval zouden kosten door middel van een opslag van 15% op de achterstand en de maandelijks te betalen bijdrage in rekening worden gebracht. In het bij de brief bijgesloten informatieblad stond onder meer:

"Ik kan de kinderalimentatie niet langer betalen, wat kan ik doen?"

Het LBIO kan u niet van uw betalingsplicht ontheffen. U blijft alimentatie verschuldigd. Alleen de rechter kan de hoogte van de kinderalimentatie herzien. U kunt hiervoor via uw advocaat een verzoek indienen bij de rechtbank. Tot het moment waarop de rechter opnieuw uitspraak doet, moet u de bijdrage blijven voldoen. Als u ons een kopie van het verzoek van uw advocaat aan de rechtbank toestuur, zullen wij de ontvangstgerechtigde ouder eenmalig benaderen met de vraag de inschakeling van het LBIO tijdelijk op te schorten. Als hierop geen bericht of een afwijzend antwoord komt, zullen wij de inning

moeten overnemen".

3. Naar aanleiding van de brief van het LBIO van 25 mei 2007 wendde verzoeker zich tot zijn advocaat.

Zijn advocaat informeerde het LBIO bij brief van 31 mei 2007 dat hij namens verzoeker een brief aan diens ex-echtgenote had gestuurd met het voorstel om de alimentatie met terugwerkende kracht, per oktober 2006, te verlagen op grond van het feit dat de inkomsten van verzoeker waren gedaald en zijn ex-echtgenote in oktober 2006 was hertrouwd. De achterstand in betaling van de alimentatie zou dan kunnen worden verrekend met de verlaagde alimentatie. De advocaat vermeldde in zijn brief aan het LBIO dat de rechtbank zou worden verzocht om de alimentatie aan te passen. De advocaat verzocht het LBIO het incasso op te schorten totdat de rechtbank op het verzoek had beslist. Bij deze brief was geen kopie van een verzoek aan de rechtbank bijgesloten.

4. Verzoekers ex-echtgenote nam toevallig op 15 juni 2007 zelf telefonisch contact op met het LBIO. In dit gesprek deelde een medewerker van het LBIO haar mee dat er via de advocaat van haar ex-echtgenoot was vernomen dat hij een verzoekschrift tot wijziging van de alimentatie zou gaan indienen. Verzoekers ex-echtgenote gaf daarop te kennen dat zij niet akkoord ging met opschorting en bevestigde dit op verzoek van het LBIO schriftelijk bij brief van 19 juni 2007 aan het LBIO.

Bij brief van 18 juni 2007 liet het LBIO aan de advocaat van verzoeker weten dat het LBIO verzoeker niet van zijn betalingsverplichting kan ontheffen en dat alleen de rechtbank of de ontvangstgerechtigde ouder dit kan. Het LBIO gaf aan dat, op het moment dat het verzoekschrift voor vermindering of nihilstelling van de alimentatie door het LBIO is ontvangen, verzoekers ex-echtgenote eenmalig zal worden gevraagd of zij gedurende de procedure de inning wil opschorten. Alleen als zij instemt met opschorting, kan het LBIO daartoe overgaan. De brief eindigde met de conclusie dat verzoeker de kinderalimentatie voorlopig verschuldigd blijft en het LBIO het inningtraject voortzet.

Dezelfde dag liet het LBIO verzoeker bij brief van 18 juni 2007 weten dat hij niet had aangetoond dat hij het verschuldigde bedrag aan zijn ex-echtgenote en meerderjarige dochter had betaald. Dit betekende dat de inning werd overgenomen. Dit hield in dat verzoeker de alimentatie vanaf dat moment rechtstreeks aan het LBIO moest betalen en dat over de maandelijks te betalen alimentatie en over de achterstand een bedrag aan opslag in rekening werd gebracht. Conform de wet zou de inning door het LBIO worden beëindigd nadat verzoeker ten minste zes maanden regelmatig zou hebben betaald, waarbij de achterstand aangezuiverd zou zijn en alle kosten voldaan zouden zijn.

Op 19 juni 2007 ontving de rechtbank van verzoekers advocaat het verzoekschrift tot nihilstelling van de alimentatie per 13 oktober 2006, de datum dat de ex-echtgenote van verzoeker was hertrouwd.

Bij brief van 20 juni 2007 liet het LBIO verzoeker weten dat zijn ex-echtgenote op 19 juni 2007 schriftelijk had aangegeven dat zij geen toestemming gaf voor opschorting van betaling van de kinderalimentatie en dat dit betekende dat hij voorlopig de kinderalimentatie nog aan zijn ex-echtgenote verschuldigd bleef en het inningtraject verschuldigd bleef. Daarnaast verzocht het LBIO verzoeker te zijner tijd de uitspraak van de rechter aan hen toe te zenden. Indien de rechtbank hierin besluit tot vermindering, of besluit dat de kinderalimentatie gelijk blijft of verhoogd wordt, dan wordt de inning overgenomen. Besluit de rechtbank tot nihilstelling van de alimentatie, dan wordt het dossier gesloten, aldus het LBIO.

5. Bij brief van 25 juni 2007 aan het LBIO zond verzoekers advocaat een bewijs van betaling van verzoeker aan zijn ex-echtgenote van een bedrag waarmee de achterstand in alimentatie tot en met de maand juli 2007 was ingelopen en verzocht opnieuw om opschorting van het incasso, omdat het voor de toekomst de vraag was of de alimentatie in stand zou blijven en verzoekers ex-echtgenote en zijn meerderjarige kinderen in dat geval met het risico worden geconfronteerd dat zij alimentatie zouden moeten terugbetalen.

Daarop verzocht het LBIO verzoekers ex-echtgenote nogmaals of zij al dan niet akkoord wilde gaan met opschorting. Op 31 juli 2007 ontving het LBIO van haar een afwijzende reactie, waarvan verzoeker op de hoogte werd gesteld. Daarna volgde nog wat correspondentie tussen het LBIO en verzoeker.

6. Bij beschikking van 27 november 2007 bepaalde de rechtbank dat de alimentatie voor de twee jongste kinderen van verzoeker werd verlaagd met ingang van 1 juli 2007.

7. Bij brief van 12 december 2007 liet het LBIO verzoeker weten dat hij inmiddels de verschuldigde alimentatie zes maanden regelmatig had voldaan en er geen betalingsachterstand meer bestond. Daarom zou het LBIO de inning beëindigen. Een bedrag wegens teveel betaalde alimentatie als gevolg van de met ingang van 1 juli 2007 verlaagde alimentatie was op 11 december 2007 aan verzoeker terugbetaald.

Bij brief van 13 december 2007 verzocht de advocaat van verzoeker het LBIO de vordering in verband met de in rekening gebrachte opslag in te trekken en de inmiddels betaalde opslag aan hem terug te betalen. Als aanleiding voor dit verzoek noemde hij dat er sprake was geweest van een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Verzoeker had in de veronderstelling verkeerd dat hij eerst een reactie van het LBIO kon afwachten of zijn ex-echtgenote akkoord zou gaan met opschorting van de betalingsverplichting voordat het incasso door het LBIO zou worden overgenomen. Als het antwoord op de vraag of het incasso kon worden opgeschort eerder was gekomen, had verzoeker eerder kunnen betalen en was hij geen opslag verschuldigd geweest, aldus de advocaat.

In reactie op het verzoek van 13 december 2007 liet een medewerker van het LBIO de advocaat van verzoeker op 19 december 2007 mondeling weten dat niet op het verzoek tot

intrekking van de opslagkosten zou worden ingegaan.

8. Bij brief van 13 januari 2008 aan de directeur van het LBIO diende verzoeker een klacht in over het LBIO. Hij klaagde er onder meer over dat het LBIO niet tijdig antwoord had gegeven op een verzoek tot opschorting. Doordat hij een dag te laat door het LBIO werd geïnformeerd, werd hem een boete (opslagkosten) opgelegd. Hij verzocht deze boete aan hem terug te betalen. Bij brief van 25 januari 2008 reageerde de directeur van het LBIO op de klacht. Hij achtte de klacht om de volgende redenen kennelijk niet gegrond. Het LBIO kan en mag niet zelfstandig tot opschorting besluiten indien er een verzoekschrift tot wijziging dan wel nihilstelling van de alimentatie is ingediend. Het LBIO informeert normaliter eenmaal bij de ontvangstgerechtigde ouder zodra het verzoekschrift tot wijziging bij de rechtbank is ingediend. Als deze het incasso niet wil opschorten is het LBIO gehouden het incasso van de alimentatie voort te zetten. Het LBIO schort het incasso overigens nooit op in afwachting van een antwoord van de ontvangstgerechtigde. Dit had verzoeker ook kunnen lezen in de bijlage behorende bij de brief van 25 mei 2007. Mocht de inning zijn overgenomen en de ontvangstgerechtigde wil opschorten dan zet het LBIO het incasso alsnog stop. Daar verzoeker niet had aangetoond de bijdrage volledig te hebben voldaan binnen de door het LBIO gestelde termijn en zijn ex-echtgenote al op 15 juni 2007 telefonisch te kennen had gegeven geen opschorting van het incasso te willen, werd de inning op 18 juni 2007 overgenomen, aldus de directeur.

Met betrekking tot de klacht dat door het ontbreken van één dag te late informatie bij verzoeker, hem opslagkosten in rekening zijn gebracht reageerde de directeur als volgt.

"U doelt er hiermee waarschijnlijk op dat de inning op 18 juni 2007 is overgenomen, terwijl (uw ex-echtgenote; N.o.) op 19 juni 2007 pas reageerde op uw verzoek tot opschorting. U gaat echter voorbij aan het feit dat (uw ex-echtgenote; N.o.) op 15 juni 2007 reeds telefonisch te kennen had gegeven niet te willen opschorten en (uw ex-echtgenote; N.o.) dit op 19 juni 2007 schriftelijk bevestigde. Feitelijk zou - als er gewacht zou zijn op een reactie van (uw ex-echtgenote; N.o.) - de inning in plaats van op 18 juni op 19 juni 2007 zijn overgenomen wat uiteindelijk tot hetzelfde resultaat zou hebben geleid. Ook dan was u opslagkosten verschuldigd geweest. (...) Normaliter verzoekt het LBIO de ontvangstgerechtigde pas om opschorting als een kopie van het bij de rechtbank ingediende verzoekschrift is ontvangen. Het LBIO heeft van uw advocaat echter nooit een kopie van een bij de rechtbank ingediend verzoekschrift ontvangen. Uw klacht onder dit punt acht ik kennelijk ongegrond."

Tenslotte liet de directeur onder verwijzing naar het artikel 1:408 van het Burgerlijk Wetboek en het daarop gebaseerde beleid van het LBIO weten dat de opslagkosten niet zullen worden terugbetaald. Het LBIO heeft niet de vrijheid zelf te besluiten tot opschorting van de inning wanneer er een procedure wordt gevoerd bij de rechter voor wijziging van de bijdrage. Enkel de ontvangstgerechtigde partij kan hier toestemming voor geven.

9. Op 13 november 2008 ontving de Nationale ombudsman de klacht van verzoeker waarin hij liet weten zich niet in de reactie van het LBIO te kunnen vinden.

10. In het kader van het onderzoek verwees de directeur van het LBIO voor zijn standpunt naar zijn brief van 25 januari 2008 aan verzoeker. Op de vraag wat het LBIO een redelijke termijn acht voor de beantwoording van brieven van burgers dan wel hun gemachtigde liet de directeur weten dat het LBIO er in principe naar streeft brieven zo spoedig mogelijk te beantwoorden. In de praktijk worden de meeste brieven binnen twee á drie weken beantwoord. Helaas is een spoedige beantwoording gelet op de complexiteit van dossiers, de inhoud van de brieven of de verificatie van bepaalde zaken bij derden niet altijd mogelijk. In dit soort zaken acht het LBIO een beantwoordingstermijn van maximaal zes weken redelijk, aldus de directeur.

II. Beoordeling

10. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit brengt onder meer mee dat een bestuursorgaan bij de in een bepaalde kwestie ontvangen informatie alert dient te zijn op mogelijke misvattingen en daarop zo snel mogelijk met een duidelijke uitleg dient te reageren.

11. Verzoekers advocaat had het LBIO binnen een week na ontvangst van de eerste brief over het verzoek om overname van de inning van de kinderalimentatie, verzocht om opschorting van de incasso. Ruim twee weken later (bij brief van 18 juni 2007), reageerde het LBIO afwijzend op dit verzoek. Doordat verzoeker pas na deze reactie, op 25 juni 2007, aan de hand van betalingsbewijzen had aangetoond de achterstand in betaling van alimentatie te hebben voldaan, werd de inning voor zes maanden door het LBIO overgenomen. Dit bracht met zich mee dat verzoeker extra (opslag)kosten verschuldigd was.

12. Hoewel het LBIO reeds in de brief met bijlage van 25 mei 2007 informatie verstrekke waaruit kan worden afgeleid dat het LBIO slechts onder bepaalde met name genoemde omstandigheden op een verzoek tot opschorting van de inning in kan gaan en dat de ontvangstgerechtigde ouder hiermee akkoord dient te gaan, was dit kennelijk onvoldoende duidelijk voor verzoeker (en zijn advocaat). Verzoeker veronderstelde dat hij de reactie van het LBIO op het verzoek om opschorting kon afwachten voordat de incasso van de alimentatie door het LBIO zou worden overgenomen. Verzoeker heeft vervolgens, zodra hem bekend werd dat het verzoek om opschorting van de incasso was geweigerd, direct alsnog de totale achterstand voldaan. Hieruit volgt dat de overname van de inning waarschijnlijk voorkomen had kunnen worden indien het LBIO direct na de ontvangst van de brief van 31 mei 2007, maar in elk geval vóór het verstrijken van de betalingstermijn, contact had opgenomen met verzoeker, om duidelijk te maken dat er in elk geval

vooralsnog geen sprake was van opschorting van de betalingsverplichting.

De Nationale ombudsman concludeert dat het LBIO er terecht van uit mocht gaan dat de advocaat van verzoeker kennis had genomen van de informatie die in de brief met bijlage van 25 mei 2009 was verstrekt en zich had gerealiseerd dat het om een fatale betalingstermijn ging. Desondanks bleek uit de brief die de advocaat namens verzoeker aan het LBIO richtte dat er een misverstand bestond over de procedure rondom opschorting van de betalingsverplichting. In deze situatie is de Nationale ombudsman van oordeel dat het LBIO verzoeker (eventueel via zijn advocaat) tijdig uitleg had moeten geven om het misverstand bij verzoeker weg te nemen en hem erop te wijzen wat hij kon doen om overname van de inning door het LBIO te voorkomen. Juist in de eerste fase van de bemoeienis van het LBIO is een open en snelle communicatie met de betalingsplichtige ouder van belang. Het LBIO had desnoods in eerste instantie kunnen volstaan met een kort telefoontje met verzoeker of diens advocaat. Dit heeft het LBIO ten onrechte nagelaten. De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk. Dit geeft de Nationale ombudsman aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen is gegrond wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft het LBIO in overweging om met verzoeker in overleg te treden om een regeling te treffen om de in rekening gebrachte opslagkosten voor een deel aan hem te vergoeden.

LBIO heeft aanbeveling opgevolgd en het bedrag aan in rekening gebrachte opslagkosten geheel vergoed.

Onderzoek

Op 13 november 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer T. te Wouwse Plantage, met een klacht over een gedraging van het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO).

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van het LBIO, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd het LBIO verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

In het kader van het onderzoek werden betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch verzoeker noch het LBIO gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

1. Brieven van het LBIO aan verzoeker en zijn advocaat van 25 mei 2007, 18 juni 2007, 20 juni 2007, 12 december 2007, 25 januari 2008.
2. Brieven van verzoeker en zijn advocaat aan het LBIO van 31 mei 2007, 25 juni 2007, 13 december 2007, 13 januari 2008.
3. Beschikking van 27 november 2007 van de rechtbank Breda.
4. Verzoekschrift van 13 november 2008 en 24 december 2008.
5. Standpunt LBIO van 18 maart 2009.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Burgerlijk Wetboek

Artikel 1:408, leden 1 tot en met 6

"1. Een uitkering tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding of tot voorziening in de kosten van levensonderhoud en studie, waarvan het bedrag in een rechterlijke beslissing, daaronder begrepen de beslissing op grond van artikel 822, eerste lid, onder c, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, is vastgelegd, wordt ten behoeve van de minderjarige aan de ouder die het kind verzorgt en opvoedt of aan de voogd onderscheidenlijk aan de meerderjarige betaald.

2. Op verzoek van een gerechtigde als bedoeld in het eerste lid, van een onderhoudsplichtige dan wel op gezamenlijk verzoek van een gerechtigde en onderhoudsplichtige neemt het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen de invordering van de onderhoudsgelden op zich. De executoriale titel wordt daartoe door de onderhoudsgerechtigde in handen gesteld van dit Bureau. De overhandiging daarvan machtigt het Bureau tot het doen van de invordering, zo nodig door middel van executie.
3. Kosten van invordering door het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen worden verhaald op de onderhoudsplichtige, onverminderd de kosten van gerechtelijke vervolging en executie. Het verhaal van kosten vindt plaats door wijziging van het bedrag, bedoeld in het eerste lid, volgens bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels.
4. Tot invordering op verzoek van een onderhoudsgerechtigde wordt slechts overgegaan, indien de gerechtigde ter gelegenheid van de indiening van het verzoek aannemelijk heeft gemaakt dat binnen ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek de onderhoudsplichtige ten aanzien van ten minste één periodieke betaling tekort is geschoten in zijn verplichtingen. In deze gevallen geschiedt de invordering van bedragen die verschuldigd zijn vanaf een tijdstip van ten hoogste zes maanden voorafgaande aan de indiening van het verzoek.
5. Alvorens tot invordering met verhaal van kosten over te gaan wordt de onderhoudsplichtige bij brief met bericht van ontvangst in kennis gesteld van het voornemen daartoe en de reden daarvoor, alsmede van het bedrag inclusief de kosten van invordering. Het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt bevoegd tot invordering over te gaan op de veertiende dag na de verzending van de brief.
6. De invordering die op verzoek van de onderhoudsgerechtigde geschiedt, eindigt slechts, indien gedurende ten minste een half jaar regelmatig is betaald aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen en er geen bedragen meer verschuldigd zijn als bedoeld in het vierde lid, tweede volzin. De termijn van een half jaar wordt telkens verdubbeld, indien een voorgaande termijn van invordering ook op verzoek van de onderhoudsgerechtigde was aangevangen."